

Kjærlighet på godt og vondt: IAP Agora 2006

TEKST

Tove V. Blikrud

PUBLISERT 1. januar 2007

VANSKELIG Å GRIPE: Kjærlighet er et vanskelig ord, men mange hadde nedlagt et formidabelt arbeid for å finne ut av begrepet, skriver Tove Blikrud etter to dager på IAP Agora.

Kjærlighet – hva er det? Hvordan kan vi definere kjærlighet? Kan vi ha kjærlighet til våre klienter? Slike problemstillinger var tema under årets Agora, seminaret som er blitt en årlig tradisjon i regi av Institutt for aktiv psykoterapi (IAP). I to dager var rundt 60 personer samlet på Leangkollen hotell for å nærme seg temaet, i balansert vekslings mellom plenumspresentasjoner og workshops ved kjente og mindre kjente kjærlighetsvitere.

David Orlinsky, professor ved Department of Human Development ved universitetet i Chicago, ga oss innledningen og løftet oss opp på de akademiske høyder. Kjærlighet ble presentert i rasjonelle termer med ryddige modeller, i en form vi sjelden nærmer oss dette fenomenet i. To modeller ble vist, den ene over livsløpets kjærlighetsrelasjoner, om behov under oppvekst, respons overfor andre og fullbyrding («fulfillment»). Den andre var en detaljmodell over utvekslingen og samspillet i kjærlighetsrelasjoner, om den emosjonelle dynamikk og interaktive prosess. Foredraget kan leses i sin helhet på IAPs nettsider www.iapnett.no

Den andre plenumspresentasjonen var ved forfatteren Hanne Ørstavik. Rent, umiddelbart og ærlig tok hun vare på bøkene hun allerede har gitt oss, nøye med ikke å svikte sine verker stilte hun strenge krav til språklig presisjon, ord fremsagt med en varsomhet som kan gjøre en terapeut blek av misunnelse. Jeg var fanget. Romanen *Kjærlighet* kom i 1997. Forfatteren leste blant annet fra denne. Vondt og godt om kjærlighet, om isolasjon, om lengsel. Mest av alt minnet det meg om barns uoppslitelige vilje til å vinne sine foreldres kjærlighet. Det slår en også hvor sterk en person kan fremstå når hun eller han stiller seg sårbar. Er det eventyret om nordavinden og sola som gjentar seg? Den varme er den sterkeste.

Dag to ble åpnet med en stor opplevelse: En tredjedel av kammerkoret NOVA ga oss en drøy halvtime med stemningsfull sang om lykkelig og ulykkelig kjærlighet, fremført a cappella og dirigert av Anne Karin Sundal. Bedre kunne ikke den dagen påbegynnes.

Prest Sunniva Gylver snakket om kjærlighet ut fra et religiøst ståsted, og delte sjenerøst sine erfaringer som prest og samtalepartner. Blant sitater hun benyttet, var ett fra Eric Berne: «Kjærligheten er naturens psykoterapi», og naturligvis fra 1. korinterbrev, kap 13, om «tro, håp og kjærlighet, men størst blant dem er kjærligheten». Gudskjærlighet er et asymmetrisk forhold. Det er sagt mange store ord om kjærlighet, og det elskende grunnprinsippet er da også noe noe som er større enn oss selv. Gylvers program fremstår som et kjærlighetsprosjekt, slik hun på sin medrivende måte formidlet respekt og hengivenhet for sitt arbeid og dem hun tjener.

Seminaret ble avsluttet med plenumsforelesning ved Christina Hagelthorn, som fortalte om Rosengrenska Stiftelsen og sitt arbeid som frivillig for å gi helsehjelp til flyktninger i skjul i Sverige. En kjærlighetsakt.

De to dagene bød på mange parallelle workshops og det smertefulle i å måtte velge bort. Ingen nevnt, ingen glemt, men jeg vil gi smakebiter fra et par av gruppene jeg deltok i. Jeg begynner med Susanne Wroldsen, som ga oss innblikk i «Villkatten som lot seg berøre». Workshopen ble en dialog om avvisning og behov for kontakt, hos en svært ung klient og terapeuten. Psykolog Wroldsen oppsummerte hovedinnholdet i det hun for egen del beskrev som drivkraften i terapien. Øverst stod ansvarsfølelsen (ikke svikte, ikke gi opp – moral, vilje, stahet, trass). Som en god nummer to kom empati – definert ved å bli berørt. Til sist håp, tro og ønske om å være til hjelp. Dette handlet om hvordan terapeut og klient inngikk i en interaktiv regulering, hvor de vekslet på å bli berørt.

Psykolog Marit Andersen Østbergs workshop hadde tittelen «Utgjør kjærlighet en helende kraft i terapirelasjonen?». Hun utfordret empatibegrepet og hevdet at kjærlighetsbegrepet kan gi terapeuten et rikere tilfang av assosiasjoner og egne erfaringer. Det ble gitt rom for både agape, den uselviske og livnærende kjærligheten og eros, som oftest betegner den jordiske, selviske kjærligheten. Kjærlighet i terapirelasjonen har ofte vært diskutert i litteraturen som klientens kjærlighet til terapeuten. Østberg påpekte nødvendigheten av å rette oppmerksomheten mot terapeutens kjærlighetsevne og evnen til å håndtere også de uønskede følelsene i en terapirelasjon.

Psykolog Rolf Sundet hadde laget den utfordrende tittelen «Kjærlighet – er det noe for terapeuter?», og han åpnet med å sitere en sangtekst, tonesatt av Sting: «If you love somebody, set them free». Dette ga denne skribenten assosiasjoner til 1960-tallets lesing av Eric Fromms *The art of loving*, som diskuterte forskjellen mellom «falling in love» og «standing in love». Sternbergs teori om det triangulære kjærlighetsbegrepet ble brakt inn i dialogen. Man kan tenke seg kjærlighetens bestanddeler satt inn i et triangel. De to vinklene på grunnlinjen representerer henholdsvis intimitet og forpliktelse, mens den motstående vinkelen representerer lidenskap. I et terapiforhold skjer interaksjonen mellom intimitet og forpliktelse. Lidenskapen leveres ikke ut der. Den er forbeholdt den elskede.

En oppsummering av to dager rike på opplevelse og nye perspektiver må være at kjærlighet er et vanskelig ord, dets innhold er uutsigelig, men mange hadde nedlagt et formidabelt arbeid i å finne ut av begrepet. Kjærlighet er definert gjennom verdens religioner, dissekert i moderne vitenskap, handler om både frihet og forpliktelse. Som fenomen må den leves og oppleves, og vi kan ikke la den abdisere når vi går inn i terapirommet.

Idet årets Agora er slutt, blir vi bedt om å merke av siste torsdag og fredag i november 2007. Det har jeg gjort. Dette er en møteplass vel verdt å besøke.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 44, nummer 1, 2007, side 52-53

TEKST

Tove V. Blikrud